

Sygn. akt VI GC 1/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus-Rzasa

Protokolant: st. sekretarz sądowy Magdalena Kamuda

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: E. S.

przeciwko : (...) Spółka Akcyjna w P.

o zwolnienie od egzekucji

I.zwalania od egzekucji udziały w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w F. KRS (...) należące do powódki E. S., zajęte w dniu 21 lutego 2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. A. P. w sprawie egzekucyjnej z wniosku (...) Spółka Akcyjna w P. sygn. akt KM (...),

II.zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w P. na rzecz powódki E. S. kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem kosztów procesu,

III.nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w P. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w R. kwotę 25.480,00 zł (dwadzieścia pięć tysięcy czterysta osiemdziesiąt złotych) tytułem opłaty sądowej od uiszczenia, której powódka była zwolniona.

Sygn. akt VI GC 1/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w sprawie powódka E. S. wniosła przeciwko (...) Spółka Akcyjna w P. oraz (...) Sp. z o.o. w T. o zwolnienie od egzekucji należących do niej udziałów w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością we F., zajętych w dniu 21 lutego 2014r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. A. P. w sprawie egzekucyjnej z wniosku (...) Spółka Akcyjna w P. sygn. akt KM (...) i (...) Sp. z o.o. w T. sygn. akt KM (...).

W uzasadnieniu dla niniejszego powódka wskazała, iż Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w K. A. P. w sprawach o sygn. akt KM (...) i KM (...), na wniosek wierzyciela (...) Spółka Akcyjna w P. i wierzyciela (...) Sp. z o.o. w T. zajęła udziały należące do powódki w (...) spółce z o.o. we F. nr KRS (...).

W uzasadnieniu powódka wskazała też, że w dniu 5 marca 2014r., uzyskała informację od G. B. , prezesa zarządu (...) sp. z o.o. we F. o zajęciu przez Komornika Sądowego należących do niej udziałów w tej Spółce. Powódka podała, że udziały stanowią jej własność na podstawie zawartej w dniu 1 sierpnia 2013r. umowy przewłaszczenia udziałów. Jak wynika z umowy przewłaszczenia powódka udzieliła pożyczki Spółce (...) Sp. z o.o. we F. dlatego też celem zabezpieczenia wierzytelności pożyczkodawcy została zawarta umowa przewłaszczenia udziałów.

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów procesu.

W związku z zajęciem udziałów powódka skierowała do pozwanego (...) S.A. w P. jak też do pozwanego (...) spółka z o.o. w T. pisma wskazując, że udziały stanowią jej własność i wezwała ich do zwolnienia zajętej wierzytelności od egzekucji.

Pismem z dnia 16 kwietnia 2014r., powódka cofnęła pozew w stosunku do (...) spółka z o.o. w T. (k. 39).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwany wskazał, że jak wynika z aktualnego na dzień 4 kwietnia 2014r. odpisu z Rejestru Przedsiębiorców KRS spółki (...) sp. z o.o. , powódka wpisana jest jako jedyny posiadacz udziałów tej Spółki. Według ustaleń, których dokonał pozwany u komornika, komornik nie zdołał zająć udziałów dłużników w Spółce, gdyż na moment zajęcia udziały zostały przeniesione na powódkę. Pozwany wskazał też, że sąd rejestrowy nie wydał postanowienia o złożeniu przez komornika do akt rejestrowych dokumentu zgłoszenia zajęcia udziałów wspólników, a dopiero takie postanowienie powodowało skutek zajęcia udziałów. Sąd rejestrowy dokonuje bowiem weryfikacji komorniczego zgłoszenia zajęcia udziałów i orzeka o włączeniu takiego dokumentu zajęcia do akt sądowych , jeśli uzna zajęcie za skuteczne (uchwała SN z 22.03.2007r., III CZP 8/07). Ponieważ sąd rejestrowy nie wydał dotąd pozytywnego postanowienia o przyjęciu do akt zawiadomienia o zajęciu, w ocenie pozwanego nie doszło do zajęcia , a tym samym pozew jest całkowicie bezzasadny.

Pozwany wskazał, że przeniesienie udziałów na powódkę, jego zdaniem, stanowi pozorną, fikcyjną czynność zmierzającą do udaremnienia zaspokojenia wierzytelności pozwanego. Z załączonej bowiem do pozwu umowy przewłaszczenia z dnia 1 sierpnia 2013r., wynika, że zabezpieczeniem wierzytelności z tytułu pożyczki w wysokości 20.000 zł są przeniesione przez dłużników prawa majątkowe o wartości 529.600,00 zł , to jest ponad 25-krotnie wyższej od pożyczki. Takie nadzabezpieczenie jest nierynkowe i daje uzasadnione podstawy do uznania, że celem przeniesienia własności udziałów była ochrona dłużników przed egzekucją, a nie rzeczywiste uzyskanie zabezpieczenia. Ponadto zdaniem pozwanego, powódka nie wykazała, że udzieliła pożyczki, o której mowa w umowie przewłaszczenia. Nie wykazała nadto, że pożyczka nie została spłacona do dnia wniesienia pozwu.

Pozwany podniósł również, że czynność przewłaszczenia udziałów nie była skuteczna wobec niego dlatego też w trybie art. 531 kc wskazał na bezskuteczność czynności zbycia udziałów na rzecz powódki przez dłużników. Zarzucił w związku z tym, że powódka nabyła udziały nieodpłatnie albowiem nie wykazała aby dokonała na rzecz dłużników jakiegokolwiek pożyczki, powódka wiedziała o krzywdzącym wierzycieli skutku umowy, a przynajmniej powinna sobie z tego faktu zdawać sprawę (z mocy domniemania z art. 527 § 3 kc , jako, że powódka jest osobą będącą w bliskim stosunku z dłużnikami, o czym świadczy, choćby obustronna deklaracja koleżeńskiej zażyłości zapisana na stronach facebooka). Ponadto zbywający udziały G. i B. B. byli na moment powstania zadłużenia wypłacalni jedynie w zakresie, w jakim uzyskiwali przychody z funkcjonowania spółki (...) sp. z o.o., zbycie udziałów zwiększyło ich niewypłacalność wobec wierzycieli i jednocześnie majątek powódki uległ znaczącemu zwiększeniu. Ponadto pozwany dodał, że we wrześniu 2012r. wypowiedział G. B. prowadzącemu działalność pod firmą (...) dwie umowy leasingu, w lutym 2013r. wzywając go do zapłaty kwot 268.874,42 zł i 101.981,31 zł , a następnie w maju 2013r., po sprzedaży przedmiotu leasingu , do zapłaty łącznego zadłużenia w wysokości 216.532,64 zł. Dłużnicy zostali wezwani do wykupu weksła, a z końcem czerwca 2013r. został im doręczony nakaz zapłaty . Egzekucja została wszczęta w październiku 2013r. i do dnia dzisiejszego pozostaje bezskuteczna. Dłużnicy przenosząc własność udziałów w spółce dokonali czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela (...) S.A. uniemożliwiając tym jego zaspokojenie. Pozwany zarzucił nadto, że powódka uchybiła wskazanemu w art. 841 kpc terminowi do wniesienia powództwa.

W odpowiedzi na powyższe zarzuty powódka podtrzymała dotychczasowe stanowisko. Podniosła, że o zajęciu udziałów przez komornika została poinformowana w marcu 2014r. W piśmie z dnia 21 lutego 2014r. komornik poinformował ją o skutecznym dokonaniu zajęcia udziałów, które miały należeć do G. B., a w rzeczywistości zostały przewłaszczone na jej rzecz w sierpniu 2013r. Dlatego też powódka uznała wytoczenie powództwa za zasadne. Powódka zarzuciła, że wartość nominalna udziałów w spółce (...) sp. z o.o. jest inna niż wartość rynkowa udziałów. Wartość udziałów w

momencie rejestracji spółki określono na 529.600,00 zł, co nie znaczy, że jest ona taka sama na dzień sporządzenia umowy przewłaszczenia udziałów. Zatem bez opinii biegłego wartości udziałów nie można ustalić. Dodała również, że na dzień dokonania zabezpieczenia umowy pożyczki nie działała z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli albowiem nie miała wiedzy o ich istnieniu.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2015r., Sąd umorzył postępowanie w stosunku do pozwanego 2 (...) spółki z o.o. w T. mając na uwadze cofnięcie pozwu w stosunku do tego pozwanego (k. 131).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Jak wynika z pism z dnia 21 lutego 2014r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w K.A. P. dokonała zajęcia wierzytelności przysługujących wierzycielom (...) spółka z o.o. w T. oraz (...) SA w stosunku do dłużnika G. B.. Przedmiotem zajęcia były udziały dłużnika w spółce (...) sp. z o.o. we F..

(dowód: zajęcie wierzytelności z 21 lutego 2014r. k. 3,4 oraz akta komornicze sygn. akt KM (...)oraz KM (...)

Informację o zajęciu udziałów G.B. powódka otrzymała 5 marca 2015r.- co wynika ze zwrotnego poświadczenia odbioru zajęcia wierzytelności znajdującego się w aktach komorniczych KM (...).

(dowód: kserokopia akt komorniczych k.145,147).

Umową pożyczki z dnia 1 sierpnia 2013r., powódka udzieliła (...) Sp. z o.o. pożyczki gotówkowej w kwocie 20.000 zł. Zabezpieczeniem udzielonej pożyczki była umowa przewłaszczenia z dnia 1 sierpnia 2013r. zawarta pomiędzy powódką a G. B. i B. B.. W umowie tej wskazano, że umowa została zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności pożyczkodawcy wynikającej z zawartej przez strony 1 sierpnia 2013r. umowy pożyczki, która nie została spłacona przez (...) Sp. z o.o.

(dowód: umowa pożyczki k. 181-185, umowa przewłaszczenia k.10-14, oświadczenie powódki pismo z 20.05.2015 r. k. 179) .

Umową przewłaszczenia G. B. i B. B. przenieśli na powódkę udziały o wartości 529.600 zł w łącznej liczbie 5.296 udziałów.

(dowód : umowa przewłaszczenia k.10-14).

Pismami z 27 września 2012r. pozwany (...) leasing S.A. wypowiedział G. B. (...) dwie umowy leasingu, a następnie wezwał go do zapłaty kwot 101.981,31 zł i 268.874,41 zł.

(dowód pisma z 27.09.2012 k. 75-78, wezwania k.79-80, 83,84) .

Zawiadomieniem z 14 maja 2013r. G. B. został wezwany do wykupu weksli i wobec braku zapłaty wierzyciel uzyskał nakaz zapłaty z dnia 19 czerwca 2013r. (...) wydany przez Sąd Okręgowy we W..

(dowód zawiadomienie z 14.05.2013r., nakaz z 19.06.2013r. k. 87,89).

W celu wyjaśnienia czy komornik sądowy zgłosił do akt rejestrowych zajęcie udziału wspólnika Sąd zwrócił się do Sądu Rejonowego w R. XII Wydziału KRS, na co Sąd Rejestrowy przesłał kopię postanowienia z 3 lutego 2015r., z którego wynika, że Sąd Rejestrowy odmówił złożenia do akt rejestrowych dotyczących (...) Sp. z o.o. we F. zawiadomienia o zajęciu udziałów G. B. w tej spółce, zgłoszone przez Komornika Sądowego B. R. w sprawie (...).

Z uzasadnienia tegoż postanowienia wynika, iż G. B. pozostawał (...) Sp. z o.o. do dnia 1 sierpnia 2013r. tj. do dnia zawarcia umowy przewłaszczenia udziałów, a postanowieniem z dnia 19 marca 2014r. został wykreślony z rejestru jako wspólnik, natomiast w jego miejsce wpisano Panią E. S..

Zajęcie udziałów zostało dokonane przez komornika po zbyciu udziałów przez G. B. co spowodowało odmowę złożenia do akt rejestrowych Spółki zawiadomienia o zajęciu udziałów G. B..

(dowód postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 3.02.2015 k. 175-176)

Umowa pożyczki nie została spłacona przez (...) Sp. z o.o. we F..

(dowód: oświadczenie powódki pismo z 20.05.2015r. k. 179).

Z (...) sp. z o.o. we F. wg stanu na dzień 4 kwietnia 2014r., wynika, że jedynym wspólnikiem tej spółki jest E. S. posiadająca 5.296 udziałów o łącznej wartości 529.600 zł.

(dowód: (...) sp. z o.o. k. 15-20).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z art. 841 § 1 k.p.c. osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Przedmiotowa regulacja normuje powództwo przeciwegzekucyjne, a jej celem ma być zwolnienie od egzekucji. Dlatego logiczna wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że naruszenie prawa, legitymujące powoda, powinno być rozumiane ściśle jako przedmiot egzekucji. Stąd też żądanie zwolnienia dotyczy takich praw, jak własność, użytkowanie wieczyste czy też szeroko rozumiane wierzytelności, rachunki bankowe i inne prawa majątkowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2002 r. IV KKN 986/00). Jest to powództwo o ukształtowanie prawa, które ma charakter procesowy. Zwolnienie od egzekucji, o które wnosi powódka sprowadza się do ustanowienia przez sąd zakazu prowadzenia konkretnej egzekucji do prawa majątkowego, którego wyłączenie powódka uzyskała oraz uchylecia skutków procesowych zajęcia. Najczęściej powództwo z art. 841 k.p.c. zmierza do zwalczania naruszenia praw rzeczowych, zarówno własności (współwłasności) jak i ograniczonych praw rzeczowych (użytkowanie ruchomości lub praw, użytkowanie wieczyste, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu). Powództwo ekscydencyjne stanowi środek obrony przysługujący osobie trzeciej, której prawa, zostały naruszone czynnościami egzekucyjnymi, mimo ich podjęcia zgodnie z przepisami procesowymi. Jego celem jest ochrona praw podmiotowych osoby trzeciej, których naruszenie nastąpiło wskutek skierowania egzekucji do określonego przedmiotu lub prawa majątkowego. Przedmiotem badania sądu będzie zatem istnienie materialnoprawnych uprawnień powódki do zajętego przedmiotu.

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz zebrany w sprawie materiał dowodowy niewątpliwie należy stwierdzić, iż roszczenie powódki o zwolnienie zajętego prawa majątkowego spod egzekucji, znajdujące oparcie w art. 841 § 1 k.p.c., należało uznać za zasadne.

Powódka w niniejszym postępowaniu podstawę swego roszczenia z art. 841 § 1 k.p.c., opierała na okoliczności takiej, iż w wyniku prowadzonego, na wniosek pozwanego (...) SA w P., postępowania egzekucyjnego przeciwko G. B. na podstawie tytułu wykonawczego (nakaz zapłaty sygn. akt I Nc (...))w toku czynności egzekucyjnych doszło do zajęcia wierzytelności z tytułu posiadanych udziałów w Spółce (...) spółka z o.o. we F..

Powódka przedstawiła umowę przewłaszczenia udziałów z dnia 1 sierpnia 2013r., z której wynika, że na zabezpieczenie udzielonej pożyczki Spółce (...) zo.o. we F. G. B. i B. B. przenieśli na powódkę udziały w ilości 5.296 udziałów o wartości 529.600 zł. W toku czynności egzekucyjnych doszło do zajęcia udziałów należących do powódki. Pismo dotyczące zajęcia wierzytelności nosi datę 21 kwietnia 2014r. natomiast z postanowienia sądu rejestrowego z dnia 3 lutego 2015r., wynika, że powódka jako (...) Sp. z o.o. we F. została wpisana 19 marca 2014r. Wynika to również z KRS spółki (...) wg stanu na dzień 4 kwietnia 2014r.

Powyższe potwierdza niewątpliwie, że do zajęcia udziałów doszło w chwili gdy ich właścicielem nie był G. B. ale powódka. Tym samym powództwo wytoczone przez powódkę w myśl art. 841 § 1 kpc jest zasadne, co znalazło odzwierciedlenie w pkt I sentencji wyroku.

Stosownie do art. 841 § 3 kpc powództwo o zwolnienie od egzekucji powinno być wytoczone w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba, że inny termin przewidziano w przepisach odrębnych. W uzasadnieniu uchwały z dnia 17 lipca 2007 r, III CZP 57/07, Sąd Najwyższy stwierdził, że powyższy termin ma charakter materialnoprawny. Za materialnym charakterem analizowanego terminu przemawiają zdaniem Sądu Najwyższego dwie okoliczności. Po pierwsze, że stanowi on jedną z przesłanek skuteczności zgłoszonego przez osobę trzecią, której prawa zostały naruszone, żądania zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji. Po wtóre, że ogranicza on możliwość skorzystania z uprawnienia zmierzającego do ochrony naruszonego prawa, przede wszystkim prawa własności. Pogląd o materialnym charakterze terminu z art. 841 § 3 k.p.c. został następnie potwierdzony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 116/07.

Mając na uwadze powyższe, w okolicznościach niniejszej sprawy, istotnym było ustalenie w jakiej dacie powódka powzięła informację o naruszeniu jej prawa tj. o zajęciu udziałów i w związku z tym, czy powódka dochowała terminu miesięcznego do wniesienia przedmiotowego powództwa.

W pozwie powódka podała, że o zajęciu udziałów dowiedziała się od G. B. natomiast z akt sprawy komorniczej wynika, że zwrotne potwierdzenie odbioru pisma o zajęcie wierzytelności w sprawach KM (...) i KM (...) potwierdziła powódka 5 marca 2014r.

Pozew został wniesiony 5 kwietnia 2014r. a zatem termin z art. 841 § 3 kpc został zachowany.

Podniesiony przez pozwanego zarzut dotyczący bezskuteczności czynności zbycia udziałów na rzecz powódki (w trybie art. 531 kc) nie został przez niego wykazany, a wnioskowane przez pozwanego dowody w celu wykazania powyższego zarzutu w postaci akt komorniczych, akt rejestrowych czy też bliżej niesprecyzowanego wniosku o dokumentację podatkową powódki, G. B. i B. B., a także wydruki z portalu facebook – nie mogły być podstawą do uwzględnienia tego zarzutu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1 kpc (pkt II wyroku).

W pkt III wyroku - stosownie do wyniku sporu – orzeczono nakazanie pobrania od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w R. opłaty w kwocie 25.480,00 zł od uiszczenia , której powódka była zwolniona.